

ÅRSPLAN FOR
NISSEKOLLEN
BARNEHAGER

2019-2022

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

INNHOILDSFORTEGNELSE

Velkommen til oss!	3
Vårt verdigrunnlag	5
Enhetens prosjektarbeid, felles tema	7
Vurderingsarbeid	9
Den røde tråden	10
Satsningsområder	12
Utviklingsarbeidet "Barnehagemiljø og krenkelsler"	12
Livsmestring	13
Bevissthet rundt Barns seksualitet og seksuelle overgrep	14
Miljøarbeid, grønt flagg - Bærekraftig utvikling	15
Pedagogisk dokumentasjon - å høre det som forsøker å gjøre seg hørt	16
Barn og rom - "Hvordan kan vi forstå og utvikle det fysiske miljøet i et bærekraftig perspektiv?"	17
Trygghetssirkelen	18
Marte meo	19
ICDP (International Child Development Programme):	20
Samarbeid hjem og barnehagen	25
Samarbeidspartnere	29
Årshjul	30

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

VELKOMMEN TIL OSS!

Nå leser du i årsplanen for Nissekollen barnehager, en enhet i Trondheim kommune som består av 2 flotte barnehager, Blomsterbyen barnehage og Nardo barnehage.

Barnehagene har rom for til sammen 144 barn som blir tilknyttet hvert sitt team og hver sin base, 1 storbarn og 1 småbarn på hvert hus.

Personalet på husene samarbeider på tvers om fag og faglig utvikling, men barna skal først og fremst oppleve at de er del av en mindre gruppe/team før de trenger å erfare tilhørighet til den store enheten. Sammen jobber vi for å skape det gode fellesskap for små og store på Nissekollen barnehager.

Årsplanen er vårt retningsgivende dokument som synliggjør hvordan vi skal jobbe for å omsette rammeplanens formål og innhold og Trondheim kommunes egne mål til god pedagogisk praksis for barna i våre barnehager.

For vårt personale er den et arbeidsredskap samtidig som den gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

At dokumentet med mål og innhold er tenkt å være styrende for en 4-årsperiode handler om at den [kommunale enhetsavtalen](#) med mål og tiltak er 4-årig. Det betyr allikevel ikke at den er statisk. Alle mål og tiltak vil evalueres halvårlig og barn og ansatte er medvirkende i å forme tiltak for kommende periode i tråd med føringer fra våre styrende dokumenter og eier.

RUNEBOM

FIOL

HVITVEIS

LIREKASSEN

MANESJEN

BLÅVEIS

LØVETANN

TRYLLEFLØYTEN

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

VISJONEN VÅR handler for oss om å legge til rette for og videreutvikle gode møteplasser for små og store mennesker. Vi skal skape en følelse av tilhørighet til både menneskene og møteplassene. Det relasjonelle og mellommenneskelige blir sentralt i både det fysiske og psykososiale læringsmiljøet vårt.

Er læringsmiljøet inkluderende og skaper det rom for aktiv deltakelse for alle mennesker i barnehagen?

Får alle familier og barn like muligheter uansett egne forutsetninger og uansett hvilket team, base eller hus det har fått plass på? Hvordan avdekker vi, håndterer og forebygger utenforskap og krenkelser?

Vi ser på barnehagens små og store fellesskap som viktige lærings og danningsarenaer for å ruste barna i det å møte nye og større fellesskap.

I det gode fellesskap vil barnet stemme være av stor betydning.

Den som er i det gode fellesskap vil ha opplevelsen av å bli hørt, tatt på alvor og behandlet likeverdig.

Hvordan vi evner å bygge det gode fellesskapet synliggjør kvaliteten på barnehagene våre. Evne til å bygge og ivareta relasjoner med små og store mennesker er kvaliteter vi krever av våre ansatte. Rom for å bygge og ivareta relasjoner er noe vi jobber for å organisere på basene våre. Vi utvikler vår kompetanse og kunnskap rundt dette kontinuerlig og dette er vårt hovedfokus i de kommende 4 årene.

SE MEG OG GI MEG ROM FOR Å VÆRE MEG.

VIS MEG TILLIT OG GI MEG KONSTRUKTIVE TILBAKEMELDINGER SÅ VET JEG AT JEG BETYR NOE FOR FELLESKAPET OG FØLER AT JEG HØRER TIL.

KOMMUNIKASJONEN SKAL VÆRE MODIG MEN ANERKJENNENDE.

I VÅRT FELLESKAP SKAL HUMOR OG GLEDE VOKSE, VILJEN TIL FLEKSIBILITET VÆRE GJENSIDIG OG DET FAGLIGE ENGASJEMENTET GLØDE.

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

VÅRT VERDIGRUNNLAG

En grunnleggende inspirasjon for Nissekollen barnehager er de verdiene og synet på barn vi finner i Reggio Emilias pedagogiske filosofi.

Reggio Emilia er en by i Nord-Italia som har utviklet en pedagogisk filosofi som er internasjonalt anerkjent og som inspirerer barnehager verden over.

Filosofien bygger på sterke demokratiske verdier, og ideen om det kompetente barnet, og barnet som med-konstruerer sin egen kunnskap.

Her brukes metaforen om barns hundre språk som et bilde på de ulike måtene barn uttrykker seg på, og kommuniserer på. Særlig vektlegges de poetiske språkene, da altså språk som preges av ekspressive og estetiske aspekter, som for eksempel musikk, bilde, dans og fotografi.

Et barn er laget av hundre.

Barnet har hundre språk

hundre hender

hundre tanker

hundre måter å tenke på

å leke og snakke på

Loris Malaguzzi

Reggio Emilias pedagogiske filosofi har blant annet blitt sterkt påvirket av Vygotsky og hans teori om sosiokulturell læring. Da særlig legges det vekt på samhandling som en måte barn innhenter seg kunnskap. Vygotsky hevder at barnet lærer i to steg, læringens første steg skjer mellom mennesker, og det andre steget skjer inne i individet.

Vi må klargjøre for barn, ungdommer og voksne, i barnehager og skoler, at det finnes et læringspotensiale i å utvikle sjenerøse samtaler. Det grunnleggende rundt læring og utvikling må bygge på at vi deler med hverandre. Det jeg kan deler jeg, og det jeg ikke kan, ber jeg om hjelp til.

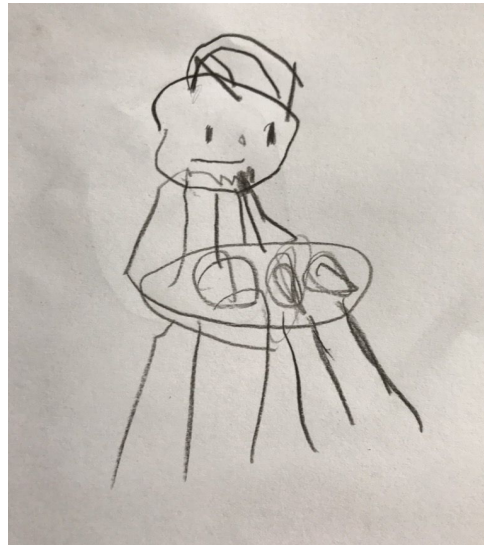
Leif Strandberg, fra boken Vygotsky i praksis.

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

En annen viktig inspirasjon fra Reggio Emilia-filosofien er betydningen det fysiske læringsmiljøet har for **barns lek, læring og utforskning**.

Barnehagens fysiske læringsmiljø handler om de rommene, materialene og møteplassene barn og personale møter på i barnehagen. Barnehagens rom omtales i Reggio Emilia som den tredje pedagog, mens barna og personalet omtales som de to andre pedagogene. Hvordan barnehagens miljø snakker til oss, er avgjørende for hvordan vi opplever hverdagen i barnehagen. Pedagogiske miljøer som inviterer til lek og utforskning, bidrar til å skape felles møteplasser hvor barn i samhandling med andre kan oppleve undring og fellesskap.

Gjennom å legge til rette for at barn møter ulike materialer og uttrykksformer kan man bidra til at barn får utforske ulike måter å uttrykke seg på. Ved å møte barn med en anerkjennelse av ulike uttrykks- og kommunikasjonsformer mener vi at vi kan bidra til et fellesskap hvor ulikheter verdsettes. Gjennom et kontinuerlig arbeid med det fysiske læringsmiljøet gjennom observasjon og refleksjon, kan barnehagens personale sikre at barna møter miljøer som ivaretar **delaktighet og medvirkning**.

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

ENHETENS PROSJEKTARBEID, FELLES TEMA

I vår barnehage skal barn få oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lær og mestre. De ansatte skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Vi skal bygge på barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær som skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser.

Gjennom prosjekterende arbeid skal barn få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Videre skal vi legge til rette for at barn skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barna skal få bidra i egen og andres læring gjennom et læringsfelleskap.

BYEN VÅR kom som et ønske fra de ansatte om å ha et felles tema/paraply å ta utgangspunkt i som en del av enhetens prosjektarbeid.

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

BYEN VÅR har uante muligheter, og de ansatte skal ha hørestyrken på og vise sensitivitet i form av å fange opp hva **BARN** er opptatt av og hva er det de undrer seg over, hva vil de finne ut mer om og utforske det gjennom små eller store prosjekt.

Prosjektene vil være i utvikling og bevegelse og vi har derfor valgt å lage halvårsskisser for de ulike teamenes prosjekter. De gjeldende prosjektskissene med mål for kommende halvår vil til enhver tid være linket under.

Blomsterbyen barnehage:

Blåbasen, Spurvene: [prosjektskisse for Spurvene](#)

Blåbasen, Midtigiengen: [prosjektskisse for Midtigiengen](#)

Blåbasen, Blomstergjengen: [prosjektskisse for Blomstergjengen](#)

Hvitveis: [prosjektskisse for Hvitveis](#)

Løvetann: [Prosjektskisse for Løvetann](#)

Nardo barnehage:

Runebom/Manesjen: [prosjektskisse Storbarn Nardo](#)

Manesjen: [prosjektskisse for Manesjen](#)

Tryllefløyten: [prosjektskisse for Tryllefløyten](#)

Lirekassen: [Prosjektskisse for Lirekassen](#)

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

VURDERINGSARBEID

Planlegging, Ukeslutter, Praksisfortellinger, Refleksjonsmøter, Refleksjonsskriv - Hvilke spørsmål er gode for å skape refleksjon over endte perioder og prosjekter - og gir framblikk og nye mål

Barnehagens vurderingsarbeid skal sikre at alle barn får et likeverdig tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplan. Personalet skal ha felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet som er utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring.

På slutten av hver måned skal de 4 ukesluttene ligge til grunn for en månedlig evaluering og videre planlegging, samt et grunnlag for en halvårsvurdering

Månedlig evaluering:

1. Hva har vi vært opptatt av, utforsket og undret oss over- og hvordan forfølger vi det videre? Og hva har det ført til for enkeltbarn og barnegruppa?
2. Hvordan har du vist engasjement og bidrag innenfor det pedagogiske arbeidet sammen med barn.
3. Hvordan har dere brukt ukeslutt?
 - som verktøy for refleksjon
 - med barn
 - i kommunikasjon med foreldre
 - hva har vi oppdaget gjennom ukeslutt som vi bringer inn i videre planlegging?

Halvårsevaluering: (Ferdigstilles innen 15. desember og 15.juni)

1. Hvilke oppdagelser har vi gjort oss som har hatt betydning for det pedagogiske arbeidet det siste halve året?
2. Hvordan ser vi sammenhenger mellom det pedagogiske arbeidet, Rammeplan, enhetsavtalens 4 hovedmål og mål i årsplan?
3. Veien videre ut i fra erfaringer gjort og ønske om hva som kan skje. Sett nye læringsmål ut i fra ståstedet nå.

DEN RØDE TRÅDEN

Formålsparagrafen; Lov om barnehage §1

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Vår årsplan bygger på

[Lov om barnehage](#)

[Rammeplan for barnehagens innhold](#)

[FN's barnekonvensjon](#)

[bærekraftsmål](#)

[Trondheim kommunes enhetsavtale](#)

[Trondheim kommunes strategi for sterke barnefellesskap: Stein, saks, papir](#)

Nissekollen barnehagers visjon er **Her skapes det gode fellesskap**. For oss handler dette om å bidra til at barn og voksne opplever at de blir sett og anerkjent som kompetente og som en verdifull del av fellesskapet. Med utgangspunkt i at **barn og unge har fremragende kompetanse sosialt, språklig og faglig** er det en forutsetning at personalet i barnehagen er lydhøre og sensitive overfor de ressursene som ligger i hver enkelt. "Barn kan ikke være kompetente, uten å ha et kompetent miljø" - Carla Rinaldi.

Et av enhetens satsningsområder er å øke personalets kompetanse på pedagogisk dokumentasjon, og å etablere en kultur hvor dette er et arbeidsverktøy som vi aktivt bruker for å utfordre og videreutvikle vår pedagogisk praksis. Pedagogisk dokumentasjon er en kollegial og fremadrettet arbeidsmåte, og dette mener vi bidrar til å synliggjøre at **barn og unges oppvekstmiljø er alle voksnes ansvar**.

Vi mener at felles refleksjon og delingskultur er en forutsetning for at vi skal utvikle barnehagen som lærende organisasjon. Vi arbeider kontinuerlig for å videreutvikle og opprettholde møteplasser i barnehagen. Disse møteplassene skal ivareta både enkeltbarnet og hele barnegruppas rett på et fysisk læringsmiljø som støtter opp rundt lek, utforskning og helhetlig læring. Dette arbeidet tar utgangspunkt i at **barn**

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

og unge er unike og hører til i samme fellesskap, og møteplassene skal aktivt bidra til at barn får muligheten til meningsskapning i felleskap med andre. Et annet satsningsområde for oss er utviklingsarbeidet “Barnehagemiljø og krenkelser” som tar sikte på å styrke personalets kompetanse på å avdekke, behandle og forebygge alle former for krenkelser mellom menneskene i organisasjonen. For oss er det viktig å styrke kompetanse på dette området, slik at enheten styrkes som **et felles lag som møter barn og unge med kjærlighet, kompetanse og respekt.**

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

SATSNINGSOMRÅDER

UTVIKLINGSARBEIDET "BARNEHAGEMILJØ OG KRENKELSER"

Fra Rammeplanen 2017 kap 3:

«Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.»

Nissekollen barnehager valgte i 2018 å søke seg inn i et utviklingsarbeide som skal styrke barnehagens ansatte i å **avdekke, behandle og forebygge alle former for krenkelser mellom mennesker** i organisasjonen. For oss var det viktig både for å samle kollegiet i et felles utviklingsarbeide og skape et felles mål, men også for at vi skal kunne ta et relasjonelt ansvar som aktør i et nærmiljø sammen skolen og foreldre-fellesskapet. For oss er dette kompetanseløftet vår måte å sette i live den kommunale strategien for å bygge sterke barnefellesskap, Stein saks og papir.

Høgskolen i Innlandet har regien i utviklingsarbeidet og sier dette om prosessen vi skal gjennom:

"Nettkurset skal gjennomføres som planlagt og barnehagebasert kompetanseutvikling. Det innebærer at ledelsen og alle ansatte deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass, med tydelige mål alle skal strekke seg mot. Hensikten er å utvikle barnehagens samlede kapasitet i arbeidet med et inkluderende miljø fritt for krenkelser."

Kollektivt mål:

I vår barnehage arbeider vi kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt og inkluderende barnehagemiljø, og med å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser. Vi stopper krenkelser og følger opp med egnede tiltak helt til barna opplever at de har et trygt og inkluderende miljø.

Individuelt mål:

Jeg arbeider kontinuerlig med å fremme et trygt og inkluderende miljø i min avdeling/gruppe, og med å undersøke og forebygge alle former for krenkelser. Jeg stopper krenkelser og følger opp til barna opplever at de har et trygt og inkluderende miljø.

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

LIVSMESTRING

Rammeplan for barnehagen sier følgende under kapittelet om livsmestring og helse:

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap.

Hva legger vi i “ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap?” For oss handler det om at voksne er nære og sensitive overfor barnas samspill, og har kompetanse på å støtte og veilede barna i de komplekse relasjonene de bygger i barnehagen. Gjennom utviklingsarbeidet Barnehagemiljø og krenkelser har vi blitt kjent med begrepet emosjonelt klima, som handler om de følelsesmessige stemningene, holdningene og hva slags språk vi bruker om ulike følelser. Et godt emosjonelt klima kan bidra til å støtte barn i å forstå egne og andre følelser, i et trygt og anerkjennende miljø.

I tillegg er det viktig for oss i vårt arbeid med livsmestring, at det bygger på en grunnleggende holdning om å verdsette ulikheter, og anerkjenne hver enkelts egenverdi. Det vil si at barnehagehverdagen skal preges av en tanke om at hver enkelt er en verdifull del av fellesskapet. I et godt emosjonelt klima er det plass til alle følelser, og alle følelser anerkjennes. Ved å legge til rette for at barn kan bli kjent med hele spekteret av følelser, både hos seg selv og andre, mener vi at vi kan bidra til at barna blir rustet til sette grenser for seg selv, anerkjenne andres grenser og håndtere ulike sider ved livet på en god måte. I tillegg handler det om å skape et klima og et miljø hvor vi bryr oss om hverandre, og hvor vi i fellesskap tar vare på hverandre.

*Du vet når en tulipan henger med huet,
og så trækker man den inn blant de andre for at den skal stå oppreist.
Et sånt samfunn vil jeg ha.*

Ingrid Ovedie Volden

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

BEVISSTHET RUNDT BARNES SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREP

<p><u>Hva sier rammeplan for barnehagen 2017:</u></p> <p>Livsmestring og helse, kap 1:</p> <p><i>Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.</i></p> <p><i>Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. barnehageloven § 22.</i></p> <p>Kropp , bevegelse mat og helse, kap 9:</p> <p><i>Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.</i></p> <p><i>Personalet skal bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser.</i></p>	<p>I tråd med vårt verdisyn; “det kompetente barnet” bør barnet få og tilegne seg kunnskap om kroppen, følelser, berøring og gode/vonde hemmeligheter.</p> <p>Barnet bør lære om hele kroppen, navn på kroppsdelene og hvordan vi blir til. Det hjelper barnet til å forstå seg selv, og til å få et godt og trygt forhold til kroppen sin. Kunnskap om kroppen er et godt verktøy for å kunne sette ord på evt overgrep som barnet kan bli utsatt for.</p> <p>I barnehagen må barnet få mulighet til å bli trygg på, og bli kjent med egen kropp. Slik utvikles en bevissthet rundt egne og andres grenser. Gjennom seksuell lek og utforskning av egen kropp, øver barnet nettopp på dette med å sette egne grenser.</p> <p>En felles forståelse for hvordan vi skal møte barns seksualitet/kropp på, og hvordan vi systematisk skal formidle tema kropp/seksualitet, må utarbeides på hver base/avdeling/gruppe.</p> <p>Litteratur for barn metodisk arbeid: “æ e mæ”.</p> <p><i>Når barn og unge får utvikle et godt forhold til kroppen og dens funksjoner, slik at de kan akseptere sitt eget og andres følelsesliv uten unødvendige hemninger, har de god mulighet til å glede seg, bli dyktige til å leve sitt liv.</i> Margrethe Wiede Aasland</p>
--	---

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

MILJØARBEID, GRØNT FLAGG - BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Bærekraftig utvikling ble av Brundtlandkommissjonen definert som: **Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.**

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. I barnehagen er det viktig å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet (Rammeplan, 2017). Veà Vecchi, som har arbeidet som atelierista i mange år i barnehagene i Reggio Emilia, har uttalt at alle barn er født med en økologisk følsomhet, det vil si empati, medfølelse og evnen til å se sammenhenger i naturen rundt seg. Barnehagen har et ansvar for å ivareta denne evnen.

For å skape bærekraftig utvikling må verdenssamfunnet jobbe med 3 dimensjoner: Klima og miljø, Økonomi og Sosiale forhold.

Klima og miljø arbeid på barnehagen:

Miljøhandlingsplaner: [Blomsterbyen](#) [Nardo](#)

Grønt Flagg er en miljøsertifisering som retter seg mot barnehager og skoler. Denne ordningen er en del av det internasjonale ECO-Schools nettverket som drives av Foundation for Environmental Education. Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning. (Hentet fra FEEs nettsider).

Arbeid med økonomiske og sosiale forhold på barnehagen: Vi vil jobbe for å fremme verdier, gode holdninger og bevisste handlinger som kan gi positive konsekvenser for fremtiden. knytter vi opp mot utviklingsarbeidet, barnehagemiljø og krenkelsler, som handler om

Personalets mål:

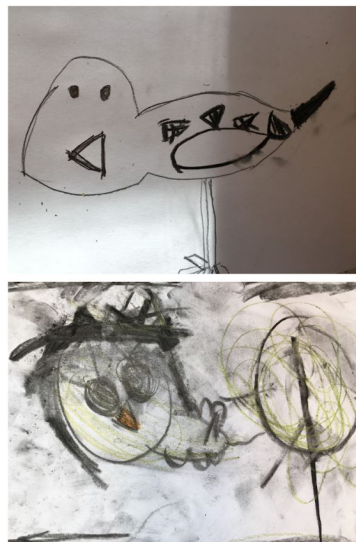
- Personalet skal støtte barn i å kunne ta vare på seg selv, hverandre og naturen gjennom å ha fokus på de 3 dimensjoner i bærekraftig utvikling.

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

PEDAGOGISK DOKUMENTASJON - Å HØRE DET SOM FORSØKER Å GJØRE SEG HØRT

Pedagogisk dokumentasjon er et verktøy for personalet i barnehagen, som bidrar til å gjøre det pedagogiske arbeidet synlig og åpent for tolkning og refleksjon. En måte å se det på er at pedagogisk dokumentasjon bidrar til at vi kan "høre det som forsøker å gjøre seg hørt". Dokumentasjonen blir pedagogisk når personalet i fellesskap, gjerne sammen med barna, reflekterer og tolker det de har observert og dokumentert. Gjennom dokumentasjonen blir de prosessene barna er i synlige. I arbeidet med pedagogisk dokumentasjon fokuseres det på det kompetente barnet, og barnet som subjekt.

Et av de viktigste aspektene ved pedagogisk dokumentasjon er at det er kollegial arbeidsmåte, noe som igjen bidrar til at personalet reflekterer og tolker i fellesskap. Dette støtter opp utviklingen av barnehagen som en lærende organisasjon. I arbeidet med å dokumentere det pedagogiske arbeidet i barnehagen er alles stemme viktig for å få et helhetlig bilde av vår pedagogiske praksis. Dette skaper et behov for at alle dokumenterer, og at det etableres en kultur for deling og felles refleksjon rundt dokumentasjonen. Pedagogisk dokumentasjon er et fremadrettet arbeidsverktøy, og har som hensikt å utvikle den etablerte praksisen. Her er det barnas interesser og engasjement som er utgangspunktet for de valgene man tar.

Æ VIL LAG EN
FORTELLING
OM FUGLEN..

hvordan blir den
fortellingen?

kan vi dele den med
de andre barna på
Runebom?

Personalets mål:

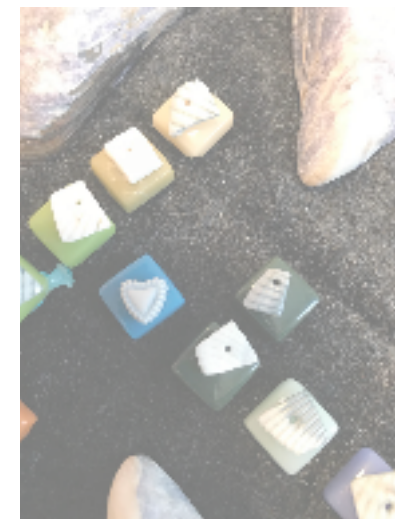
- Personalet skal ha god kompetanse på pedagogisk dokumentasjon som arbeidsverktøy for faglig utvikling
- Personalet skal være fortrolig med prosessorienterte arbeidsmåter og prosjektarbeid, som en måte å ivareta barns medvirkning og barns kunnskapsdannelse i fellesskap med andre.

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

BARN OG ROM - "HVORDAN KAN VI FORSTÅ OG UTVIKLE DET FYSISKE MILJØET I ET BÆREKRAFTIG PERSPEKTIV?"

Barnehagens fysiske læringsmiljø bør være i utvikling, og ta utgangspunkt barnas interesser og de prosessene barn og voksne er en del av. Her presenteres det noen spørsmål personalet kan reflektere over i arbeidet med å opprette og vedlikeholde møteplasser i barnehagen. Det er viktig å tenke over at dette er **punkter som skal bidra til refleksjon**, og at det ikke er en oppskrift på hvordan barnehagens fysiske miljø skal utformes. Det er heller ikke intensjonen at alle punktene skal være inkludert i hver enkelt møteplass.

- Reflekterer møteplassene barnehagens visjon?
- Er det tydelig hva møteplassen inviterer inn til?
- Inviteres det til lek?
- Finnes det rom for å uttrykke seg hundrespråklig?
- Hvilke tanker har vi rundt materialvalg?
- Ligger det til rette for å kombinere ulike materialer?
- Er materialene tilgjengelig og synlige?
- Bidrar møteplassen til samspill/inkludering?
- Er det rom for barnas undring? Hvordan?
- Er det rom for å utforske egne hypoteser og teorier?
- Er det muligheter for å leke og utforske alene?
- Viser møteplassene et helhetlig læringssyn?

Personalets mål:

- Personalet har god kjennskap til hvordan de systematisk etablerer, og vedlikeholder gode møteplasser for barn.
- Personalet skal ha forståelse for verdien av å iscenesette det fysiske læringsmiljøet.
- Barnehagene tilbyr et allsidig og rikt læringsmiljø som inviterer til lek og utforskning for alle barn.

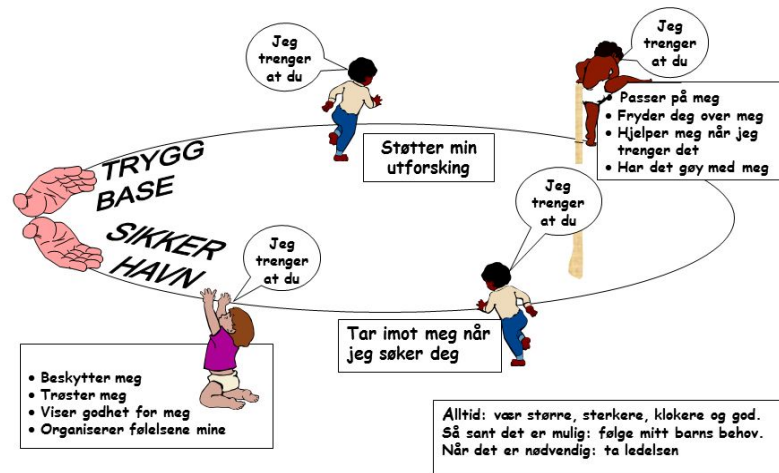
HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

TRYGGHETSSIRKELEN

Trygghetssirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

© Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell, 1999

TRYGGHETSSIRKELEN/COS SIRKELEN (CIRCLE OF SECURITY) er basert på omfattende forskning innen tilknytning og blir brukt over hele verden for å hjelpe barn i aldersgruppen 1-6 år til å bli tryggere, til å utvikle god selvregulering og sosial kompetanse.

Trygghetssirkelen er en tilknytningsmodell som lærer oss å se barnet innenfra og forstå barnets signaler bedre.

Moderne tilknytningspsykologi handler om å se barnet innenfra. Det handler om barns sosiale og emosjonelle utvikling, stressregulering, psykologisk immunforsvar og psykisk og fysisk helse. Tilknytning henger nemlig sammen med alle disse.

Målet med modellen er å fremme mentalisering av barnet og dermed skape grunnlag for trygg tilknytning.

I stedet for å bli irritert eller flau fordi barnet ikke oppfører seg slik vi ønsker, bør vi i følge metoden snu og heller spørre oss selv; hva er det barnet prøver å fortelle meg? Finnes det måter å håndtere situasjonen på, som er utviklingsfremmende for barnet?

“Det du legger inn av omsorg, trøst, ømhet, glede og latter kommer ut igjen som psykisk helse og mestring hos barna du jobber med. Hvert øyeblikk er en byggekloss”, sier Ida Brandtzæg som har skrevet boka “Se barnet innenfra”.

Personalets mål:

- Personalet skal gjennom systematikk sikre trygg tilknytning til alle barn på teamet, men i første omgang primærbarn
- Personalet skal bli god på å lese barns signaler. Hva trenger barnet fra den voksne?

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

MARTE MEO

Marte Meo

AV EGEN KRAFT

Marte meo er en veiledningsmetode utviklet av Maria Aarts i Nederland for ca 25 år siden. Metoden har spredd seg internasjonalt. Det er til i dag utviklet programmer innenfor 19 fagområder fra premature babyer til aldersdemente.

Metoden har vært brukt i Norge siden ca.1990 og har i hovedsak vært brukt for å styrke og utvikle samspillet mellom foreldre og barn. I vår barnehage har vi utdannet flere kollega veiledere som jobber med å styrke samspillet mellom barn og voksen. Metoden er system- og ressursorientert, bygger blant annet på kunnskap fra den nyere spedbarnsforskningen, på «empowerment»-tankegang og på løsningsfokuset tilnærming (LØFT). Video brukes som hjelpemiddel.

Hvordan?

- Ved analyse av Marte Meo-filmer bruker kollegaveileder interaksjonsanalysen for å se hva som skjer i samhandlingen.
- Vi ser etter atmosfære og hva som kommuniseres både med ord, lyder, blikk og kroppsspråk.

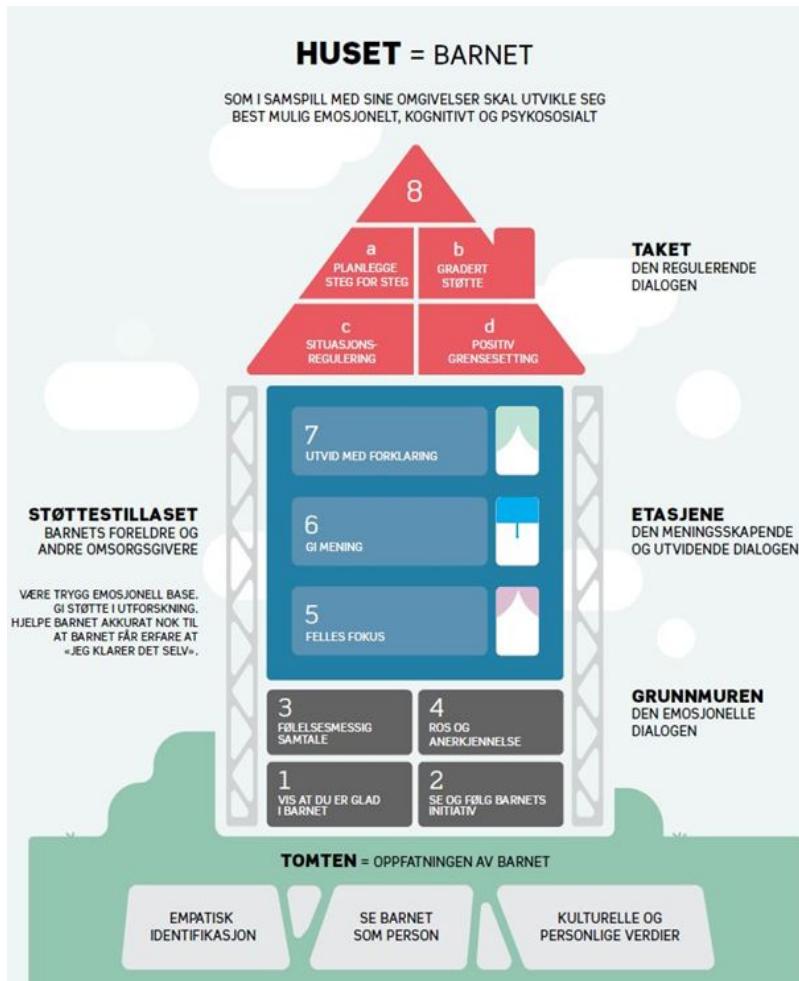
Ut ifra analysen vurderes hvilket utviklingsnivå barnet er på. Det lages en arbeidsplan for hvilken utviklingsstøtte barnet trenger fra den voksne.

Personalets mål:

- Personalet skal få styrket sin relasjonskompetanse med barn gjennom samspillsanalyse på film
- Veiledning individuelt eller i team

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

ICDP (INTERNATIONAL CHILD DEVELOPMENT PROGRAMME):

ICDP er et program for foreldreveiledning med målsetning om å understøtte og fremme psykososial omsorgskompetanse hos personer som har ansvar for barn. Tiltaket er gruppebasert og ledes av lokale ressurspersoner som er trent i intervensjonen. Målsetningen med ICDP er å forebygge psykososiale problemer blant barn og unge gjennom å støtte og styrke foreldre og andre omsorgsgivere i deres omsorgsrolle og å fange opp de foreldrene som har større utfordringer enn andre. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet implementerer metoden.

Tiltaket gjennomføres i 8-12 gruppemøter. Intervensjonen tar sikte på å påvirke omsorgsgiverens positive opplevelse av barnet, slik at omsorgspersonen kan identifisere seg med og føle med barnet. Tiltaket fokuserer på 1) å hjelpe omsorgsgiveren til å bli bevisst på barnets tilstand og behov og tilpasse omsorgen til barnets egne behov og initiativ, 2) å styrke omsorgsgiverens selvtillit, 3) å fremme en sensitiv og uttrykksfull kommunikasjon mellom omsorgsgiveren og barnet, slik at det følelsesmessige forholdet mellom de to blir positivt og utviklende, og 4) å fremme et berikende og stimulerende samspill mellom omsorgsgiveren og barnet, for å utvikle og veilede barnets opplevelser og utspill i forhold til omverdenen.

Ved barnehagen har vi flere barnehagelærere som har sertifisering i ICDP, som driver årlige kurs med foreldregrupper. Foreldre kan melde seg på i barnehagen.

Personalets mål:

- Jobbe med elementene i ICDP for å styrke sensitiviteten i møte med barn

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

SYSTEMATISK SPRÅKARBEID

I våre læringsmiljøer skal alle barn mulighet til å delta i god språkstimulerende aktiviteter gjennom uka. Leken og samhandlingen mellom barna danner rammen for de språklige aktivitetene, og slik kan barna aktivt medvirke i sin språkutvikling.

Barnehagen har som mål å utvikle en praksis	Kjennetegn som støtter barns språkutvikling
<ul style="list-style-type: none">● som tidlig fanger opp barn som trenger ekstra hjelp og støtte● som tidlig fanger opp barn som trenger mer utfordringer● som stimulerer til at barn skal bruke språket sitt aktivt i samspill med andre barn i lek og aktiviteter● der de observerer, dokumenterer og reflekterer over barns språkutvikling● der arbeidet med språk er konkretisert og systematisert i våre planer● der leken er organisert slik at den både gir rom for den frie rolleleken og den voksnes planmessige arbeid.● der personalet har en handlingskompetanse som stadig utvikles● der barns utforskertrang og personalets tiltro til barns mange uttrykksformer er synlig	<ul style="list-style-type: none">● voksnes oppmerksomhet, nærhet og sensitivitet● dokumentasjoner av f.eks. turer, aktiviteter og prosjekter på veggene● observerer systematisk ved å være delaktige i barnas aktivitet● systematisk refleksjon over praksisfortellinger fra observasjoner● fysiske tilrettelegginger av rommene● systematisk bruk av barnesamtaler og vennebuss● dele inn barnegruppa i smågrupper● møteplasser for lek og skjerming av leken● gode bøker og faste lesestunder● sette opp planer på hva som gjøres av hvem når● dokumentasjon og evaluering● kultur for å prøve noe nytt og for å være ulike● synliggjøre arbeidet for personalet og foreldre● bruke mulighetsrommet som ligger i hverdagsaktivitetene

Ved bruk av ulike observasjonsmetoder kan det hjelpe oss å stadfeste enkeltbarns behov for språklig utvikling.

1. Observasjon og ny observasjon

Beskriv det du ser og hører. Tolk innholdet først i etterkant av observasjon. Eks. på observasjoner er praksisfortellinger, film, logg, løpende protokoll, barnesamtaler, sosiogram.

2. Dokumentasjon

I tilfeller der vi trenger å kartlegge språk hos enkeltbarn kan vi ta i bruk kartlegging. Dette gjennomføres ikke hos alle.

Alle med, Tras, Reynell eller andre aktuelle kartlegginger

3. Plan for tiltak

Lage en plan på hvordan jobbe med språkstøtte for enkeltbarn/gruppe av barn (satt sammen ut fra felles behov), når det skal utføres og av hvem. Planen må inneholde mål og tiltak.

4. Gjennomføring

Følg i utgangspunktet en plan som er satt, men ta hensyn til barnets interesse, engasjement og utbytte underveis. Husk målsettingen i planen.

5. Evaluering

Det skal etter ei tid, fastlagt på forhånd foretas en evaluering av planen. Hvilke læringsutbytte barnet hatt? Hvor står barnet nå? Hva blir neste steg? ny plan med mål og tiltak.

Bruk "Språkveileder for barnehager, -mye mer enn bare ord.

Språkarbeid i barnehagen: [Språkarbeid i barnehage](#)

Språkløyper: Sprakløyper.no

ARBEID MED FLERSPRÅKLIGE BARN

Trondheim kommune får statlige midler etter tilskuddsordningen "Tilskudd til tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage". Etter denne ordningen får kommunene tilskudd basert på antall minoritetsspråklige barn med heltidsplass i barnehage registrert i pkt. 5A ved telledato for årsmelding 15. desember. Minoritetsspråklige barn defineres her som barn med annet språk og kulturbakgrunn enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Begge foreldrene til barnet må ha et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

Ved Nissekollen barnehager skal flerspråklige barn få tilbud om egne språkgrupper for å styrke den norskspråklige utviklingen. Sammensetning av grupper gjøres ut fra barnets behov for norskopplæring, mestring og alder. En av spesialpedagogene ved enhet har ansvar for å systematisere dette arbeidet for å sikre at hvert barn også får god støtte i det daglige.

Mer informasjon om flerspråklighet se s. 48 i Språkveileder for barnehager, -mye mer enn bare ord.

Språklig mangfold – en berikelse for alle barn i barnehagen! En veileder om flerspråklig arbeid i barnehagen : [Flerspråklig arbeid i barnehagen](#)

Tema [Morsmål for barnehager](#)

Kartlegging av skolestartere: Denne kartleggingen tas i september/oktober siste året i barnehagen for å kunne sette inn riktige tiltak frem mot skolestart.

Ny kartlegging av alle min.språklige skolestartere i kommunale barnehager (der begge foreldre har et annet morsmål enn norsk, samisk,svensk,dansk og engelsk) innen 15.mars for å ha mulighet for å jobbe systematisk og målrettet med barnets norskferdigheter frem mot skolestart.

Rutinen er beskrevet i håndbok for spes.ped.: [Kartlegging av skolestartere](#)

DET PEDAGOGISKE MÅLTIDET

“Barnehagen skal bidra til at barn får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn skal oppleve matglede og matkultur, og at måltidet bidrar til måltids glede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna” (R.pl. s. 49).

Vi har fokus på at vi er gode forbilder som spiser sammen med barna, og inspirerer barna til å prøve nye smaker.

Vi ønsker at barna skal ha et rikt og variert kosthold, der vi gir de muligheten til å smake på nye retter, både varm-måltid, og ulike pålegg, grønnsaker og frukt. Vi ønsker også å inkludere barna i prosessen med matlaging, både med baking av brød, lage varmmat, oppdeling av frukt, og dekking og rydding av bord.

Vi opplever at barna får stor mestringsfølelse ved å være delaktig i prosessen, og at det er enklere å smake på nye smaker når man har et eierforhold til måltidet.

Barna skal få oppleve mestring ved å få muligheten til å smøre brødsken sin selv, dekke på bordet, og rydde opp etter vi er ferdig. Vi hjelper hverandre, spør hverandre og sender maten til hverandre.

Under måltidet har vi mange fine samtaler og opplever måltidssituasjonen som arena med rom for hygge, trivsel og vennskap. Det er en arena med fokus på barns medvirkning, der barna har muligheten til å uttrykke seg og komme med egne synspunkter, uttrykk og behov (R.p. s. 27).

Vi deltar aktivt i samtaler og utvider med nytt innhold eller trigger til undring og nysgjerrighet rundt måltidssituasjonen.

SAMARBEID HJEM OG BARNEHAGEN

Ny i barnehagen

Det er en stor endring i barns liv den dagen de begynner i barnehagen. Vi er opptatt i at barn skal få en trygg og god start. Foreldre og personalet må samarbeide godt for at det skal bli til det beste for barnet.

Ida Brandzæg m.fl. beskriver det slik i boka "Se barnet innenfra":

"Det er trygghetsskapende om innkjøringen i barnehagen er organisert slik at barnet får tid og ro til å knytte seg spesielt til en voksen helt i starten."

For å sikre at barnet får en tilknytningspersoner i oppstarten som er tilgjengelige for barn/familien har vi valgt å bruke primærkontaktsystem. I oppstart er primærkontakten bindeleddet mellom hjemmet og barnehagen og skal gi barn og foreldre/foresatte en god mottakelse.

Primærkontakten skal foreta ei bli kjent samtale med foreldre/foresatte i løpet av 1 uka i barnehagen.

Vi ønsker å skape en god dialog med foreldre/foresatte, slik at de føler seg trygge på at barna blir godt ivaretatt i barnehagen.

Primærkontaktens viktigste oppgave er å legge til rette for tilknytningsfremmende samspill. Først ved å sikre en god relasjon mellom seg selv og barnet, videre ved å støtte barnet i samarbeid og samspill med andre. Primærkontakten har et særlig ansvar for at barnet skal bli sett, hørt og forstått.

Primærkontakten blir også barnets trygge havn og en ladestasjon der barnet kan søke trygghet og trøst. Barnet skal oppleve omsorg, beskyttelse og hjelp til å utvikle evne til selvregulering. Primærkontakten skal også være en støtte i barns lek og utforskning og i barnets møte med utfordringer. Ut over dette har alle voksne på gruppa ansvar for å gi alle barn trygghet og god utviklingsstøtte.

Småbarn til storbarn

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

Å bli storbarn og flytte til en annen gruppe krever forberedelser. Dette skjer i løpet av det året barnet fyller 3 år. Barna tilbringer mer tid på storbarn og blir kjent med både ansatte og barn. De kommer i en større gruppe, og møter nye forventninger. Det blir viktig å støtte barna inn i en ny rolle som storbarn. Faste besøk starter som oftest rett etter påske og egen plan fås hos personalet på basen.

Årshjul

Når (ca)	Rutine	Ansvar	Overgangsaktivitet
August	Barnehagen og skolen starter jobbingen med overgangspakken i Språkløyper	Styrer/barnehagelærere/ rektor/lærere	Språkarbeid
August	Fagenheten sender skolene oversikt over neste års skolestartere - så langt det er mulig å fremskaffe	Fagenheten	Samarbeid/ informasjon
September	Barnehagene kartlegger minoritetsspråklige skolestartere (anbefalinger i rapport "minoritetsspråklig og skoleklar	Styrer/barnehagelærer	Språkarbeid/ kartlegging
September-oktober	Faglig/ pedagogisk møte mellom barnehage og skole i bydelsnettverk Lokal plan for samarbeid for overgang bhg/skole utarbeides Felles møte med skole, SFO, foreldre og ansatte fra barnehagene hvor gjensidige forventninger uttales og avklares	Rådmannen Rektor	Kultur Kultur
Oktober-november	Samtaler med barn og foreldre hvor forventninger til siste barnehageår og skolestart avklares.	Barnehagen	Samarbeid/ informasjon
November	Skolen inviterer neste års skolestartere til samlingstund sammen med småskoletrinnet	Rektor	Kultur
Januar-februar	Besøk på skolen barna skal begynne på for å bli kjent med utemiljøet	Barnehagen	Kultur
Februar	Innskriving på skolen, med besøk i SFO areal. Felles dato som legges i barnehage/skolekalender.	Rektor	
Februar-mars	Samtaler mellom barn, foreldre og barnehagelærer hvor barna presenterer sin "Her er jeg". Avtale om informasjonsoverføring	Barnehagen	Samarbeid/ informasjon
Mars-april	Overføringsmøter mellom barnehage og skole/SFO starter, skolen får kopi av "Her er jeg"	Rektor	Samarbeid/ informasjon/ kartlegging
April	Skole/SFO inviterer til besøk for foreldre og barn (bli kjent dager)	Rektor/avdelingsleder SFO	Samarbeid/ informasjon
Mai	Barna i barnehagen møter barn som har erfart overgangen og skolestarten tidligere (skoleambassadører, faddere)	SFO/skolen i samarbeid med barnehagen	

Tilrettelegging av fysisk og psykisk læringsmiljø for barn med særskilte behov etter Barnehagelovens kapittel fem A starter to år før skolestart. Barnehagen barnet har plass, har ansvar for å opprette kontakt med mottaker skolen. Det er viktig at alle ansatte ved barnehage og skole har kunnskap om hvor spesielt sårbar overganger kan være for disse barna.

Barnehagen til skolen

Den neste overgangen er å bli eldst i barnehagen. Siste året i barnehagen er skolestartere mye sammen. Det fokuseres på aktiviteter og opplevelser tilpasset deres alder og interesser. Trondheim kommune har vedtatt egen plan for overgangen ([Plan for overgang mellom barnehage og skole](#)) som forplikter et tett samarbeid mellom skole og barnehage. Overgangspakken fra [Språkløyper](#) brukes av begge som metode for å sikre at barna opplever en trygg og motiverende overgang

TRADISJONER I FORBINDELSE MED AT BARNET SLUTTER I BHG OG STARTER PÅ SKOLEN

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

RUTINER FOR FORELDRESAMARBEID

- Juni: Oppstartsmøte med nye foreldre og barn som begynner til høsten. Foreldremøte for nye foreldre
- August: Oppstart nye barn og foreldre. Vi ønsker at foreldrene bruker god tid i oppstarten.
- September: Foreldremøte for alle foreldre. Bli kjent. Avklare forventninger. Informasjon. Valg av representanter til arbeidsutvalg og brukerråd. Foreldrearbeidsutvalg konstitueres.
- Oktober: Foreldrearrangement i forbindelse med FN dagen.
- Oktober/november: Foreldresamtaler.
- Desember: Foreldrearrangement på Luciadagen med luciagog, lussekatter og kaffe/gløgg.
- April / mai: Foreldresamtaler.
- Mai: Dugnad, en kveld i mai, fra 15.00 – 18.00.

Foreldreutvalget-FAU:

Hvem: -FAU består av foreldrerepresentanter fra hver av de seks gruppene, og i tillegg vararepresentanter. Man tilstreber at de valgte representantene sitter i to år om gangen, og nye representanter velges på foreldremøtene om høsten. -FAU velger selv leder, nestleder, sekretær og kasserer. FAU-lederen kan også være leder av brukerrådet. FAU velger i tillegg tre personer til foreldrerepresentanter i brukerråd.

Hva: -FAU skal sikre samarbeidet mellom barnas foreldre og barnehagen, og ta opp saker som er viktig for barnehagens innhold og virksomhet. Dette kan for eksempel være aktiviteter for barna, brukerundersøkelser, personal status, temaer til foreldremøter, driftsendringer osv. Sakene kan være meldt inn av foreldre, eller noe FAU selv ønsker å ta tak i. Vi ønsker at terskelen skal være lav for å melde saker til FAU. Benytt gjerne postkassen vår i barnehagen. -FAU skal ikke ta opp individsaker, tjenestetilbud til enkeltpersoner og personalsaker. -FAU melder aktuelle saker til møtene i brukerråd, og uttaler seg også om andre saker på brukerrådets agenda som angår barna og deres foreldre. -FAU skal ha en miljøskapende rolle gjennom arrangementer for barn og foreldre, f.eks. juletreff, sommerfest. FAU avgjør for hvert år hvilke arrangementer de vil gjennomføre.

BRUKERRÅD:

Brukermedvirkning er en forutsetning for å tilby gode tjenester og brukerrådet er kommunens formelle organ for brukermedvirkning.

Sammen jobber brukerrådet for at tjenesten til enhver tid skal være best mulig.

Foreldre og ansatte er representert likt i vårt brukerråd med 3 representanter hver og i tillegg er enhetsleder med.

Brukerråd kan fatte rådgivende vedtak og foreslå tiltak. Enhetsleders myndighet og ansvar for den daglige driften aksepteres og respekteres av brukerrådet.

Brukerråd kan ta opp et hvert tema, unntatt individualsaker, tjenestetilbud til enkeltpersoner og personalsaker.

Les mer her: [Brukerråd, hva da?](#)

Årshjul for brukerrådsmøter:

August	Personalplan	November	Årsplan
	Sommerferie kommende år		Kosttilbud
	Faglig status		Foreldremøte VÅR
	FAU midler - prioritering		Faglig status
Februar	Dugnad	Mai	HMS for barn
	Foreldreundersøkelsen		Faglig status
	Faglig status		Ferieturnus

SAMARBEIDSPARTNERE

Vi er del av 2 kompetansenettverk for barnehager, Reggio og BARN og rom, som begge er viktige for våre faglige satsninger og verdisyn.

Nardo skole er en naturlig samarbeidspartner for oss ettersom vi er samlokalisert og deler en del areal. De fleste barna ved enheten har Nardo som sin nærscole og mange familier har barn både i barnehagene og skolen.

Vi ser et stort potensiale i å videreutvikle dette samarbeidet og vil i den kommende 4-årsperioden jobbe for å stå sammen i det å bygge sterke barnefellesskap i området vårt.

I tillegg har vi samarbeid med de øvrige nærmiljøskolene, Steindal, Nidarvoll og Eberg, for å skape god sammenheng i overgangen mellom barnehage og skole.

Barne og familietjenesten (helsestasjoner, barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste)

St Olavs Hospital

Ulike kompetansesenter

Vi deltar på fagteammøter og Åpen dør med Barne og familietjenesten, hvor vi kan drøfte saker for å få råd og hjelp. Vi inviterer aktuelle foreldre med på møtene.

Dronning Mauds Minne ved å ha studenter i praksis.

Elever i praksis

Nav. Praksisplasser sporadisk

Opplæringskontoret i Trondheim kommune.

Lærlingbedrift for lærlinger i Barne- og ungdomsarbeiderfaget

Nardosletta barnehager, Vestlia og Jotunheimen barnehage som er våre nærmiljø barnehager

HER SKAPES DET GODE FELLESSKAP

ÅRSJUL

HER SKAPES DET GODE FELLESKAP

KONTAKTINFORMASJON

<p>ADMINISTRASJONEN:</p> <p>Styrer: Monica Torvik Svalby, tlf: 415 43 107 epost: monica-torvik.svalby@ou.trondheim.kommune.no</p> <p>Avdelingsleder: Ann Hege Trondsen, tlf: 412 00 523 epost: ann-hege.trondsen@ou.trondheim.kommune.no</p> <p>Avdelingsleder: Nora Finseraas, tlf: 908 66 273 epost: nora.finseraas@ou.trondheim.kommune.no</p> <p>Merkantil konsulent: Monica Brechan, tlf: 452 91 888 epost: monica.brechan@ou.trondheim.kommune.no</p>	<p>BARNEGRUPPENE:</p> <p>Blomsterbyen: Blåveis: tlf: 913 44 689 Fiol: tlf: 970 39 493 Hvitveis: tlf: 915 57 247 Løvetann: tlf: 958 38 356</p> <p>Nardo: Manesjen: tlf: 974 61 321 Runebom: tlf: 974 60 275 Tryllefløyten: tlf: 974 39 314 Lirekassen: tlf: 958 01 427</p>
---	--